

تأيندى فى فؤلس فؤفؤ . ئىرىك قایل-
و: هاو خالید

دَقی جوار لَ کتَبی "لَ جیکی فَلَ سَفَ"

فلسفہ نہ وحی و نہ پیغمبرایہ تییہ تا مژدئی زگاری “ہا” مان پیدات، بے کو بے پچہ وانوو، ہموو بے ہاکان دختہ ژہر پرسیاروو [1] تکہ ای ئو بے هایانئی کہ لہ لاین مرؤوو خشہ ویستن، تنہا لہ ہر ئوو یہ لای باب و باپیرانمان بے ہادار بوون. یان لہ ہر ئوو ی زہر بے توندی بے خمانی کردووین. فلسفہ بیری کہ نکریتی سیستہ می نہ ریتی موحافیزکارانہ دپشکنہت. بیر کہ کشہ نامہ ز و سنور بے زینہ کان، و ئوو وانئی کہ (یاخی) بوون لہ پووہر و یاسا سہردہ میہ کان و، ہموو جہر دہ نیایہ کی مہ عریفی و ئہ خلاق و ئیستاتیکی و کہ مہ ایہ تی و ہتدہ لہ دادگای “فلسفہ” یہ کلای دہ کرہ نہ وو... دہ کرہت ہوترہت فلسفہ ناکہ کیہ لہ گہ ساویلکہ یی، [2] ہہر وہ کہ ادیکہ ترین شہواری گومان کردنی ہہ یہ... باووہ ی بے ہیج شتہک نیہ و متمانہ بے ہیج شتہک ناکات، وہ دان بہ وو دادہ نہت کہ ئو ہیج نازانہت. یہک شت ہہ یہ کہ بے تہواوی لہی دہ نیایہ، ئویش “ویستی تایبہ تی” خہ یہ تی بے تہگہ یشتن” و ہونیاتنای گوتاری مرؤف و یہ کخستن لہ یہک گوتاردا، ہموو تایبہ تمہندی و جیاوازیہک، بے ہہ ی خہ ی وہک توخمہک لہ ناو گشتدا، دہ بینہت. کہ (گشت) کہ بے بے ئو (تاک) ہہ گہ زہ بوونی ناہ. ہہر چہ ندہ ہہ ہہ کی و توندوتیژیش بہت لہ تہکہ ردنہ و ی تہگہ یشتہن... ئو ہہر دہ مہ نیہتہ وو. لہ دژایہ تیکردنیدا، ئو دہ مہ نہتہ وو و کو تاکہ ہہ گہ زہک لہ ناو گشتہ کہ دا. بہم شہوو یہ فلسفہ پرسیار چہ پہنراوہ کان بے ئاگا دہ نہتہ وو، [3] و دیمہ نی ئو کہ شہ سہخت و ئازارانہ مان نیشان بدات، کہ کہ مہ ہہ خہ کہ نہک لہ پہناوی “فلسفہ” دا چہ شتوو یا نہ.

لـ پـناو ځـزگرتن و دـستگرتن بـ ځـلسـځـفـ، لـماوـي رابر دوودا
کـشـي زـر بـ ځـو کـسانـ دروست بوون، ځـمانـ بوونـتـ هـي شـکا نـدني
سـختيـکـاني ځـستا، وکـ نيگـرانـيـکـي ناديار ځـو ځـسان هـستي پـ
دـکـرت، تـنـها بـ بـرزبوونـو بـ ناستي بينيني عـقـي تـدـگـين کـ
ځـمـ توند لـو ووبـو ووبـوونـوانـ گرـدراوين. ځـلسـځـفـ لـو
ماوانـدا دـژيت کـ سـردـمي بـدـنگي يان بـدبـختي ځـها نـين، و
هـروـها سـردـمي پـشوداني فکري و دـنيـاي کـمـايـتي و سياسي و
ځـخلاقـش نـين. [4] بـم واتيـ، گريمانـي ځـو هـپـ، کـ ځـلسـځـفـ

داها تووی کی سوسو هه نر چا و سکی د کات. [5].

فیل سوفي است قین ن ه ر ق ناع تی بو ه ی ک ل دنیا تد گات، ب کو د یه و ت ئ م جیهان بگ س. و کات ک ل بن سدا گرنگی مر ف و چار نووسی مر ف دوا ئامانجی فلس ف ب ت، ئیتر بیننی فیل سوف د ب ت چن ب ت؟

و چاک بکات و، ب کو زیندو و بوون و ی کی و ئیتر چن ئیننر و فلس ف ب ئامانجی بوونی ئم و چار نووسی ئم د د ن؟ نکولای بر دیا ئف، العزلة والمجتمع، ترجمة فؤاد کامل، الهيئة المصرية للكتاب، صفحة 23.

فیل سوف ئ و ک س ی، ئ گ ر ب ووی ه موو دنیا ب ه و اسن. ئ و ه ر گیز واز نا ه ن ت ئ و ت و گلاو و پ گ ی کی ه ی ل ناویدا ئ و ئ کت ری جیهان و تیدا ئاماد ی... ب فیل سوف، دنیا ت نیا کاتزم ر ک نیی ک ل ب ر د م دوو چاودا نمایش د کر ت، جیهان شان ی کی کرداری و باب تی چالاکی و کار ک ی، ل م ن و ن د دا فیل سوف ت نیا بینر نیی، ب کو ئ کت ریش ک ل س ی خ ی تیادا د بین ت.

جوزیف فیالاتو، المقصد الفلسفي، المنشورات الجامعية الفرنسية باریس 1982 صفحه 128.

چمک و پناس کان

ئریک فای: (1904-1972) فیل سوف کی ب گ ز ئ مانی و ب گ ز نام ف نس ی. ه ر ل ف نس ف ی خو و و، ی ک ل گرنگترین کت ب کان ی "ل جیکی فلس ف" ی.

ب ها: خ س ت ک ک ب ش ت ک یان باب ت ک ب د ستهاتوو: ل چوارچ و ی کار ل ک کردنی مر ف ل گ ئ م ش ت یان باب ت دا. یان ب ئاماز کردن ب پ ر س ی ه س نگان د ن ک ک ل لاین ک س ک و ئ نجامد در ت و ب حوکم ک ک تایی د ت.

ب واتای کیتر، پ و ر یان ستاندارد ک، ک ئم حوکم و پ و اندنی پ د ک ی، ب پ ی ئ و بن مای ی ک چی خواراو و چی داوا کراو. متمان: بانگ ش ی ب بوونی حقیق تی ها. ل گ ی پ و ر د و، ئاست ن گ کان ب ئ وانیتر د گواز ت و. ل ش و ی ک و کو دوا ه مین اددی ت و او تی، ک هیج بیر ک و ت چوون ک ب خ ی و ناگرت. بینای د ق:

- فلس ف بوار ک ل خن و پرسیار (خن گرتن ل ب ها کان - خن ی ک ل پوور - خن گرتن ل بیر د گماتیکی باو پ کراو - خن گرتن ل دنیا ی...)

- فـلـسـفـه پـهـچـوانـه ی زـلـیلی و خـه بـه دـستـه و دانه کی تـه و او به گوتاری مرهف،
- فـلـسـفـه پـرسـیاری قورس و چـه پـهـنـرا و دـه وروژـه نه. و به ووی نه و که شه سه ختانه دـه بـه تـه و که پـه ن له نه ستا و جیهان،
- نایندیه فـلـسـفـه تا نه و کاته گـه شـاوـیه که به رامبه نه و هـمـو دـیـاردانه ی پـه شـو، و اتا دروستدکات و تـه حـه دا قـبـو دـکات.

تـه ز:

ئیریک فایه، به رگری له به ها و به به فـلـسـفـه دـکات، پـه داگری له سه نه و دـکات که له داهاتوودا هیچ ترسهک نییه مـه گـه ر به به نه ما نه خـه یـیه کانی خـه و به تـکـردنـه و ی نه و به ها و به ها زانه ی که نه خـه و له پـرسـینه و یان له ناکرت، هـه روهـه پـیادـکردنی فـلـسـفـه به عـقـه و گـه ان به دوا ی مانا و به تـکـردنـه و ی توندوتیژی و متمانـه ی دـگـمـایـی

که شه ی دـق

چ جه ره نایندیه که به فـلـسـفـه؟ و نه نایا نه و دـتـوانـت در نه به نه رکـه که ی بدات؟ یان نه و لاوازه به پاشه کشه کردن؟

نارگیوم نه نه کانی دـق

نارگیوم نه نه نه خـه و دانه و ی: نه خـه له ساویلکه یی و دـنـیا بوون له کرد و نه کانی مرهف...

نارگیوم نه نه کی نمونه یی: به نیشاندانی به به نمونه یی فـلـسـفـه و بنچینه کانی: و که تاقیکردن و نه، نه خـه، به دیه نه نانی عـقـه و ویست به نه گـه یـشتن:

شه وازی نه وونکردن و نه و افـه کردن: پـه ناسـه کردن فـلـسـفـه به نه نه نه یی: فـلـسـفـه به به رکـه و تنی نه نه یی نییه...

لینه که کانی چاو پـه که و تن: به به ام – به نه استی... لینه که کار و له جیک: چونکه...

نه نه می به سه نه کان: به به شه و ی به به مانا یه

شه وازی نه وونکردن و نه و له کدانه و ی: پـه ناسـه نه نه گـه تیغی فـلـسـفـه: فـلـسـفـه نه شکرکردنی نه نه یی...

لینه که کانی چاو پـه که و تن: به به ام – به وردیتر...

به یو نه دیه هـه کاری و له جیک ی کان: چونکه...

به سه نه نه نه نه کان: که واتـه به به مانا یه...

دـه نه نه نه

ئىرىك قايم بىرگىرى لى پىيامى فېلسىفە و بىھاكى دىكات، وىك شىوازىك بى تىگىشتىن بى ئىوانى كى بىاستى خاوارىرىن: چونكى زىرىك زىيانى وىھىم خىشكانىان ھىبىژاردو، نىك ووبىووى استىيى تاىكان بىنو. بى ئىوانى كى دىيانى وىت لى زىيانى خىيان تىبگىن بى وىتى ئىرىك قايم يىكىم چىكى فېلسىفە خىيى: خىيى متمانى و دىگما و بىرىكى ئامادى و مىراتى بى شىكىردى وىيان عىقلىانى، چ لىلايىن ھىزاران كىسى پىشوو وىيان شىشگى مەدىرىنىكان كى بىرىكى تىوافوق و دىنيانى پىرىز دادىرىن. شى لىگى ئىو كىسانى دىكىن كى لىگى ھىموو جىرى توندىتى و بىسواكىردىكى ازى نىن.

بىيى ئىرىك قايم پىي واپى مەرجى چوونى ناو دىنيانى فېلسىفە ئىو بى كى واز لى ھىموو شىوكانى دىمارگىرى فىكى و مەزھى بى بىھىنىن... و حەزى استىقىن بى تىگىشتىن ھىبىت، قايم دىكىت، " مەف دىتوانىت فېلسىفە وىكى ئىشاندىرىكى بىكاربىنىت، ئىگىر ئامانجىكى ئىو بىت كى مانى كىردارىكانى بزانىت، بى واتايدىكى تر ئىگىر بىووت عىقلىانى بىت.

و: ھاوئى خالىد

سەچاۋىكان:

[1] القيم: جمع قيمة، هي ما يتيح لنا تثمان شيء من أشياء و الحكم عليه، وهي التي توجه سلوكنا و من بينها قيم أخلاقية و قيم جمالية و قيم اجتماعية...

[2] الإضاءة واحد

[3] المكبوتة: المقموعة التي لا يسمح لها بالظهور، و الأسئلة المكبوتة هي التي لا تطرح بشكل علني وواضح.

[4] الإضاءة اثنان

[5] إريك فايل، مستقبل الفلسفة، ضمن - دفاتر إريك فايل - المنشورات الجامعية لمدينة ليل 1987 صفحات 18-21